

ФОРМУВАННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ ЛЮДИНИ ПІД ВПЛИВОМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Гальченко А.І.

Науковий керівник – ст. викл. Жидкова О.О.

Харківський національний університет радіоелектроніки
(61166, Харків, просп. Науки, 14, каф. філософії, тел.(057)702-14-65)
e-mail:anna.halchenko@nure.ua

The author touches upon the issue of human identification in the modern information society. The urgency of the problem of identity for a person in connection with the deepening of informatization of society and the widespread use of information technology is substantiated; The concept of «identity» is understood. The article substantiates that the information society is an unlimited space for self-construction of personality, on the one hand, expanding the space of identification, and, on the other – narrowing the identity itself by choosing ways and forms of self-identification. It emphasizes the importance of communication in the process of acquiring a moral identity in the information society.

XXI століття можна вважати століттям інформатизації. Вона є технічною основою нового суспільства. Інформаційні технології впливають на всі галузі суспільного життя людини. Саме тому на сучасному етапі суспільного розвитку проблема ідентифікації людини, її світоглядного простору й соціального буття, а також вибору моральних цілей і засобів набуває особливої актуальності [1].

З філософської точки зору ідентифікація розуміється як вища форма соціалізації, спосіб зв'язку людини з соціальним середовищем за допомогою актів зв'язування і ототожнення себе з колективними сутностями своєї локальної цивілізації, культури, історичної епохи. При цьому моральна ідентифікація вважається набуттям людиною свого морального «Я» через утвердження свободи й гідності. Оскільки людина живе у світі напружених світоглядних і соціальних мотивацій, процес ідентифікації вирішує відразу безліч проблем особистості, а через них – і самого суспільства [2].

Послуги та технології Інтернету дозволяють користувачам різних переконань, вірувань, різного походження й рівня освіченості встановлювати контакт та зв'язок один з одним і об'єднуватися у певні товариства. У той же час, у подібному середовищі виникають проблеми ідентифікації та анонімності користувачів, які ставлять під сумнів їх здатність розуміти свою життєдіяльність і розпоряджатися нею у віртуальному середовищі, де виникають нові норми. Це також піднімає важливу проблему ідентичності в контексті взаємовідносин «людина-машина».

В інформаційному середовищі людина стикається з декількома видами ідентичності, які піддаються позитивним і негативним змінам під впливом інформаційно-комунікаційних технологій. Головними з них є два типи ідентичності: ipse-ідентичність (відчуття власної особистості) і idem-ідентичність (більш формальна ідентичність, що залежить від контексту, оточення й ситуації). Комп'ютери накопичують знання, створюють профілі, здійснюючи внесок в idem-ідентичність користувача, який не підозрює про ці профілі і про те, як вони впливають на його ipse-ідентичність. Це значно впливає на позитивну свободу індивіда, оскільки світ, з яким він взаємодіє, вже обраний за нього [1].

З'являються міркування на користь створення нового права, а саме права на захист ідентичності. Це право не повинно формулюватися як негативне і повинне бути спрямоване на захист ipse-ідентичності людини [3]. Процес індивідуалізації, виступає як звільнення людини від суспільної зумовленості. Суспільство як система, що задає форми соціальної ідентичності, руйнується, а життєвий простір формує нові форми ідентичності. З'являється креативний суб'єкт, який у ситуації руйнування колишніх підстав будує нові соціальні відносини і власну ідентичність.

Значну роль для набуття людиною моральної ідентичності в інформаційному суспільстві відіграють комунікації. Саме у процесі міжособистісного спілкування вона отримує додаткову інформацію про саму себе, а зіставивши себе з безліччю інших людей, людина може зрозуміти себе, усвідомити, яка вона насправді.

Отже, проблема ідентифікації людини в умовах світоглядної парадигми інформаційного суспільства є досить актуальною й вимагає вироблення на філософському рівні установок, які допоможуть індивіду зберегти свою тотожність під інтенсивним впливом інформаційно-комунікаційних систем.

Перелік посилань

1. Онищук О. Сучасна людина у просторі віртуальної реальності: особливості соціально-культурної трансформації [Текст] / О. Онищук // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Філософські науки. – 2014. – № 780. – С. 34 – 39.
2. Козин Н. Г. Идентификация. История. Человек [Текст] / Н. Г. Козин // Вопросы философии. – 2011. – № 1. – С. 37-48.
3. Гайворонюк Н. В. Право на ідентичність у контексті трансформацій сучасного українського соціуму [Текст] / Н. В. Гайворонюк // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Політологія. – 2017. – № 2. – С. 320-322.